

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	10 maart 2026	n.v.t.

Onderwerp

Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephoek

Advies

1. Vast te stellen het Wijzigingsbesluit Zuid-Hollandse Omgevingsverordening Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephoek;
2. Vast te stellen het Wijzigingsbesluit Omgevingsprogramma Zuid-Holland Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephoek;
3. Vast te stellen de aanvulling op het MER "Aanvulling_MER";
4. Vast te stellen de Nota van Beantwoording behorende bij de Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephoek.
5. Vast te stellen het Statenvoorstel, waarmee in het kader van de Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephoek, ter vaststelling wordt aangeboden:
 - a. De wijziging van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening, zoals in bijlage 3 - 'Wijzigingsbesluit Zuid-Hollandse Omgevingsverordening Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephoek (met renvoi weergave)' weergegeven.
6. Vast te stellen de brief aan Provinciale Staten over 'Wijziging Omgevingsprogramma Zuid-Holland Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephoek', waarmee de wijziging van het Omgevingsprogramma Zuid-Holland, in het kader van de Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephoek, ter kennisname aan Provinciale Staten wordt aangeboden;
7. Te bepalen dat de Wijziging van het Omgevingsprogramma Zuid-Holland wordt gepubliceerd en bekendgemaakt volgens de wettelijke vereisten (Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en Provinciaal Blad);
8. Vast te stellen de publiekssamenvatting van het besluit 'Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephoek'.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies.

Bijlagen

- 1) Statenvoorstel Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephoek;
- 2) GS-brief aan Provinciale Staten – Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephoek: Wijziging Omgevingsprogramma Zuid-Holland;
- 3) Wijzigingsbesluit Zuid-Hollandse Omgevingsverordening Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephoek (met renvoi weergave);
- 4) Wijzigingsbesluit Omgevingsprogramma Zuid-Holland Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephoek (met renvoi weergave);
- 5) Nota van Beantwoording Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephoek;
- 6) Milieueffectrapport Gnephoek, Alphen aan den Rijn "MER_Gnephoek_D1.1";
- 7) Deelrapporten Milieueffectrapport Gnephoek, Alphen aan den Rijn "Deelrapporten_MER_Gnephoek_D1.1";

- 8) Samenvatting Milieueffectrapport Gnephoek, Alphen aan den Rijn
"Samenvatting_MER_Gnephoek_D1.1";
- 9) Aanvulling op het Milieueffectrapport Gnephoek "Aanvulling_MER", Alphen aan den Rijn, inclusief bijlagen;
 - a. Passende Beoordeling Stikstof – Gnephoek (Sweco, februari 2026)
 - b. Brief Gedeputeerde Staten aan Provinciale Staten inzake "Integrale afweging Contourenplan Gnephoek, gemeente Alphen aan den Rijn" (21 november 2023) met als bijlagen:
 - c. "Nadere onderbouwing integrale afweging per thema";
 - d. Brief van het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap van Rijnland aan het college van burgemeester en wethouders van Alphen aan den Rijn inzake "Watertoets Contourenplan Gebiedsontwikkeling Gnephoek";
 - e. Bijlage bij de brief van het college van dijkgraaf en hoogheemraden van het Hoogheemraadschap van Rijnland.

1 Toelichting voor het College

De Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephhoek betreft wijzigingen van de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV) en het Omgevingsprogramma Zuid-Holland. Voor de wijziging van de ZHOV is een afzonderlijk besluitvormingsstuk opgesteld. Het besluit voor de wijziging van de ZHOV staat in het Statenvoorstel en heeft kenmerk PZH-2026-887116736. De wijziging van het Omgevingsprogramma is een bevoegdheid van Gedeputeerde Staten. Hier wordt Provinciale Staten over geïnformeerd in de brief die als bijlage 2 aan dit voorstel is toegevoegd.

Ontwikkeling Gnephhoek

De gemeente Alphen aan den Rijn werkt samen met de Provincie Zuid-Holland aan de ontwikkeling van een plan voor onder andere woningbouw en natuurontwikkeling in de polder Gnephhoek. De polder Gnephhoek ligt tussen Alphen aan den Rijn, Woubrugge en Koudekerk aan den Rijn, ten westen van de Heimanswetering en ten noorden van de Oude Rijn en heeft een oppervlakte van meer dan 200 ha. GS hebben op 7 oktober 2025 het Ontwerp van deze herziening en het bijbehorende MER vastgesteld (PZH-2025-879692755) en dit ontwerp heeft van 28 oktober 2025 tot 8 december 2025 ter inzage gelegen.

De kern van de ontwikkeling wordt gevormd door de realisatie van circa 5.600 woningen en minimaal 50 ha natuur. Voor het mogelijk maken van de woningbouwontwikkeling in de Gnephhoek moet de provincie de ZHOV en het Omgevingsprogramma Zuid-Holland en de gemeente het omgevingsplan wijzigen. De provincie Zuid-Holland en de gemeente Alphen aan den Rijn stellen één gecombineerd plan-/project-Milieueffectrapport (MER) op. Op basis van dit gecombineerde plan-/project-MER kunnen de provincie Zuid-Holland en de gemeente vervolgens hun eigen ruimtelijke besluiten nemen. Voor meer informatie en achtergronden wordt verwezen naar het MER. Het MER is als (losse) bijlage 6 bijgevoegd. De scope van effecten die in dit MER zijn onderzocht, is zodanig breed, dat deze in de praktijk ook wel de scope van een Omgevingseffectrapportage (OER) heeft. Het rapport wordt echter een MER genoemd, omdat dit aansluit bij het wettelijke instrument uit de Omgevingswet. De samenvatting van het MER is toegevoegd als bijlage 8, de deelrapporten behorende bij het MER zijn toegevoegd als bijlage 7.

De Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephhoek houdt in het kort het volgende in:

In de ZHOV zal op de kaart en in de tabel met grootschalige locaties voor woningbouw die gelegen zijn buiten bestaand stads- en dorpsgebied, de locatie 'Gnephhoek' worden toegevoegd voor 125 ha. Voor de precieze wijziging wordt verwezen naar het Wijzigingsbesluit Zuid-Hollandse Omgevingsverordening Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephhoek die als bijlage 3 aan dit voorstel is toegevoegd.

In het Omgevingsprogramma Zuid-Holland wordt in de maatregel 6.1.1.1 'Uitwerking instrumenten woonbeleid' verwezen naar de afspraken die gemaakt zijn in de Bestuursovereenkomst Ontwikkeling Gnephhoek (oktober 2024). Voor de precieze voorgestelde wijziging wordt verwezen naar het bijgevoegde Wijzigingsbesluit Omgevingsprogramma Zuid-Holland Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephhoek in bijlage 4. Het wijzigen van het Omgevingsprogramma Zuid-Holland is een bevoegdheid van GS. Met het vaststellen van dit wijzigingsbesluit door GS, is de besluitvorming over de wijziging van het Omgevingsprogramma Zuid-Holland afgerond. De publicatie en inwerkingtreding

vindt op hetzelfde moment plaats als die van de wijziging van de ZHOV voor de ontwikkeling van de Gnephhoek.

Ter inzagelegging Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephhoek incl. MER

Er zijn 6 zienswijzen ingediend op de Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephhoek. In de Nota van Beantwoording zijn deze zienswijzen samengevat, beantwoord en is aangegeven of een zienswijze heeft geleid tot een aanpassing. Tevens is het MER voor advies voorgelegd aan de Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie mer). In de Nota van Beantwoording is een samenvatting gegeven van het advies van de Commissie mer en is aangegeven welke acties er zijn uitgevoerd als gevolg van dit advies (zie ook hieronder).

Wijzigingen in het Omgevingsprogramma Zuid-Holland

Aan de hand van de zienswijzen zijn 2 wijzigingen doorgevoerd in de Herziening van het Omgevingsprogramma Zuid-Holland. In het kort houden deze wijzigingen het volgende in:

1. In de maatregeltekst is aangepast dat het om circa 5.600 nieuwe woningen gaat in plaats van circa 5.500 nieuwe woningen.
2. In de maatregeltekst is de status van de Uitwerkingsovereenkomst Mobiliteit Gnephhoek gewijzigd, aangezien deze inmiddels op 10 februari 2026 is ondertekend namens de gemeente Alphen aan den Rijn en de provincie.

Aanvulling op het MER

Het MER is na de ter inzagelegging aangevuld. Deze aanvulling op het MER wordt met dit besluit vastgesteld en is terug te vinden in bijlage 9.

De aanvulling op het MER betreft twee onderdelen:

1. Passende Beoordeling Stikstof - Gnephhoek

Omdat de ontwikkeling van Gnephhoek leidt tot stikstofdepositie, is een passende beoordeling nodig. In het MER en de aanvulling op het MER is toegelicht waarom deze passende beoordeling nog geen onderdeel was van het MER. De passende beoordeling is onderdeel van de aanvulling op het MER. De passende beoordeling is bijlage a van de aanvulling op het MER.

2. Door Commissie mer geadviseerde aanvulling op het MER

In haar advies over het MER “Gnephhoek, Alphen aan den Rijn” heeft de Commissie mer aangegeven dat op één onderdeel nog belangrijke informatie ontbreekt in het MER. De Commissie mer acht het aanvullen van die informatie essentieel om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen bij de te nemen besluiten over de ZHOV en het Omgevingsprogramma Zuid-Holland. De Commissie mer adviseert om in een aanvulling op het MER een nadere toelichting te geven op de locatiekeuze voor Gnephhoek en te onderbouwen hoe deze keuze past bij de provinciale ambities voor ‘water en bodem sturend’. Deze aanvulling kan bestaan uit een eerder opgestelde notitie, aangevuld met een beschouwing op de verschillende stappen die zijn doorlopen om te zorgen voor een klimaatadaptieve ontwikkeling van de Gnephhoek.

In de aanvulling op het MER is invulling gegeven aan dit advies van de Commissie mer.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 6 - Sterke steden en dorpen in Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

In de Bestuursovereenkomst Ontwikkeling Gnephoek zijn afspraken gemaakt over de kosten van het opstellen van het MER en de dekking daarvan is vastgelegd met de vaststelling van de Bestuursovereenkomst door GS op 15 oktober 2024 (PZH-2024-859302281). De aanvulling op het MER is opgesteld door ambtenaren van de provincie.

Juridisch kader

De ontwikkeling van het omgevingsbeleid vindt plaats vanuit de Omgevingswet. Voor deze Herziening van de provinciale Omgevingsverordening en het provinciale Omgevingsprogramma is er sprake is van een plan-mer-plicht op grond van artikel 16.34 lid 1 en 2 alsmede 16.36 lid 1 en 3 Omgevingswet (Ow). Tevens geldt er een plan-mer-plicht op grond van artikel 16.36 lid 2 Ow omdat een passende beoordeling moet worden gemaakt Daarom is gekozen voor het doorlopen van een mer-procedure.

Zuid-Hollandse Omgevingsverordening

In artikel 2.6 van de Omgevingswet is bepaald dat Provinciale Staten één Omgevingsverordening vaststellen waarin de regels over de fysieke leefomgeving worden opgenomen. Dat is de Zuid-Hollandse Omgevingsverordening (ZHOV) en deze Herziening wijzigt een onderdeel van die ZHOV. In andere artikelen van de Omgevingswet en de onderliggende regelgeving zijn relevante bepalingen opgenomen waar de provincie rekening mee moet houden of die in acht genomen moeten worden. Voor een uitgebreide beschrijving hiervan wordt verwezen naar de motivering en/of toelichting bij de Ontwerp Herziening (besluitnummer: PZH-2025-879692755).

De Omgevingsverordening is onder de Omgevingswet aangemerkt als een omgevingsdocument en moet beschikbaar worden gesteld in het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). De opzet van deze wijziging is digitaal vormgegeven en is volgens de wettelijke eisen 'in elektronische vorm' opgesteld conform de STOP-TPOD standaarden. Dit om de wijziging te kunnen publiceren in het DSO, overeenkomstig de wettelijke eisen. Daarnaast wordt het besluit van Provinciale Staten gepubliceerd in het provinciaal blad.

De Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephoek is aangekondigd in de Lange Termijn Agenda van Provinciale Staten. De Startnotitie is vastgesteld door Provinciale Staten op 11 december 2024.

Het vaststellen van bepaalde regels in de ZHOV is in de Omgevingswet aangemerkt als een mogelijk schadeveroorzakend besluit (waarop nadeelcompensatie van toepassing kan zijn). In het geval van de Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephoek gaat het niet om regels waarop nadeelcompensatie van toepassing kan zijn. Nadeelcompensatie gaat over de schade die de overheid rechtmatig veroorzaakt. In de Omgevingswet in artikel 15.1 is als schadeoorzaak genoemd "het vaststellen van een regel in een Omgevingsverordening, als het gaat om een regel als bedoeld in artikel 4.1, eerste lid". Deze regels moeten rechtstreekse rechten of verplichtingen voor burgers en bedrijven bevatten. Dat is met deze wijziging niet het geval. Regels van de provincie zouden er ook

toe kunnen dwingen dat een andere overheid een besluit moet nemen waarvoor nadeelcompensatie aan de orde kan zijn. Deze kosten zou dat bestuursorgaan dan op grond van artikel 13.3 van de Omgevingswet kunnen verhalen op de provincie. Ook dat is niet aan de orde omdat deze wijziging niet dwingt tot het vaststellen van regels in het Omgevingsplan. Het maakt het alleen mogelijk.

Omgevingsprogramma Zuid-Holland

Het vaststellen van het Omgevingsprogramma Zuid-Holland is een bevoegdheid van GS op grond van artikel 3.4 van de Omgevingswet en gelden dezelfde wettelijke eisen ten aanzien van publicatie en beschikbaar stellen in het Digitaal stelsel Omgevingswet als hierboven beschreven.

Verder zijn er geen juridische consequenties van dit besluit.

2 Voorafgaande besluitvorming

- Besluitvorming door GS over de Bestuursovereenkomst Ontwikkeling Gnephoeek heeft plaatsgevonden op 15 oktober 2024 (besluitnummer: PZH-2024-859302281) waarna op 18 oktober 2024 de Bestuursovereenkomst is ondertekend namens GS, de gemeente Alphen aan den Rijn, het Hoogheemraadschap van Rijnland en het dagelijks bestuur van de Regio Holland Rijnland.
- Besluitvorming door GS over de Ontwerp Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD) en de Startnotitie Herziening Ontwikkeling Gnephoeek heeft plaatsgevonden op 15 oktober 2024 (besluitnummer: PZH-2024-859301078) waarna de NRD vanaf 7 november 2024 6 weken ter inzage heeft gelegen. De Startnotitie is op 11 december 2024 vastgesteld door Provinciale Staten.
- Besluitvorming door GS over de NRD en bijbehorende Nota van Beantwoording heeft plaatsgevonden op 4 maart 2025 (besluitnummer: PZH-2024-859301078).
- Besluitvorming door GS over het Ontwerpbesluit Wijziging Zuid-Hollandse Omgevingsverordening en het Ontwerp-wijzigingsbesluit Omgevingsprogramma Zuid-Holland en het bijbehorende milieueffectrapport (MER) heeft plaatsgevonden op 7 oktober 2025 (besluitnummer: PZH-2025-879692755).

3 Proces

Onderstaande planning is vastgesteld door de Statencommissie Bereikbaarheid & Wonen in de procedurevergadering van 4 februari 2026:

- 1 april 2026: bespreking in overlegvergadering Statencommissie Bereikbaarheid & Wonen;
- 22 april 2026: besluitvorming Provinciale Staten over Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephoeek.

4 Participatie en rolneming

De gemeente Alphen aan den Rijn is verantwoordelijk voor de participatie over het Masterplan en de wijziging van het omgevingsplan. De provincie is verantwoordelijk voor de participatie over de herziening van het omgevingsbeleid. Gemeente en provincie hebben gezamenlijk gezorgd voor een zorgvuldige en transparante participatie met betrekking tot het MER.

De ontwerp herziening voor de ontwikkeling van de Gnephoeek is van 28 oktober tot 8 december ter inzage gelegd als onderdeel van de wettelijke procedure waarbij belanghebbenden hun zienswijzen konden indienen. Op 5 en 10 november 2025 hebben informatieavonden plaatsgevonden waarin de

gemeente Alphen aan den Rijn en de provincie een toelichting hebben gegeven op en vragen hebben beantwoord over de stukken die op dat moment ter inzage lagen.

In totaal zijn er 6 zienswijzen binnengekomen op de Ontwerp Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephhoek. De reactie op de zienswijzen zijn terug te vinden in de Nota van Beantwoording. De Nota van Beantwoording is als bijlage 5 aan dit voorstel toegevoegd. Aan de hand van de zienswijzen zijn 2 wijzigingen doorgevoerd in de wijziging van het Omgevingsprogramma. In het kort houden deze wijzigingen het volgende in: in de maatregeltekst is aangepast dat het om 5.600 nieuwe woningen gaat in plaats van circa. 5.500 nieuwe woningen. Ook wordt er na aanleiding van de zienswijzen verwezen naar de ondertekende uitvoeringsovereenkomst mobiliteit. Tevens is er advies gevraagd aan de Commissie mer. In de Nota van Beantwoording wordt nader op dit advies ingegaan. Er is een aanvulling op het MER vastgesteld onder andere naar aanleiding van het advies van de Commissie mer. Deze aanvulling op het MER is vinden in bijlage 9.

5 Communicatiestrategie

De communicatie over dit besluit is gekoppeld aan de procedure die doorlopen moet worden in het kader van de Herziening Omgevingsbeleid Ontwikkeling Gnephhoek. De Herziening wordt volgens de wettelijke eisen bekendgemaakt en gepubliceerd.